

گفت و گوی صبا با محمدرضا عبدالحمیدی

کارگردان مستند «دومینو»

نیاز جامعه، فانتزی زدایی

از غرب است

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا

مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی

دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com

rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵

تلفن: ۶۰-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵

چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

توزیع: نشر گستر امروز

زیست حیوان را با حریم و محیط زندگی شخصی ام اختلاط نمی‌کنم. این در حالی است که در ایران، متأسفانه برخی که خیلی هم دوست دارند خود را در یک لایف استایل غربی قرار دهند، آزادانه سگ در خانه‌اشان به همه جا، حتی آشپزخانه و... می‌رود و آمیختگی عاطفی شدیدی بوجود می‌آید که خطرناک است، برخی در ارتباط با حیوانات خانگی از ادبیاتی استفاده می‌کنند که همان ادبیات رانسبت به مادر و سایر عزیزانشان دارند در غرب به هیچ عنوان اینگونه نیست. این خلط واژگان خودش به مرور زمان باعث معضلاتی در جوه شخصیتی انسان خواهد داشت. آنها خودشان هم به این موضوع واقف هستند و این مدل رابطه و ارتباط با حیوان از نظر روانشناسان و جامعه‌شناسان شان غرب هم مورد شمات است. صنعت تجاری‌ای در پشت این ماجراست که با تبلیغات بی‌پایه و اساس برای جامعه ایرانی این شاعبه را ساخته که سگ می‌تواند عضوی از خانواده باشد، نیم‌بیشتری از این تبلیغات از صنعت تولید لوازم حیوانات و پت شاپ‌ها ناشی می‌شود.

صحبت پایانی:

مستند دومینو باز خورد‌های خوبی داشت و اتفاقی بی نظیر را در ژانر مستند رقم زد. این مستند به موضوعی پرداخته که سبقه آن در جامعه بسیار قابل لمس و حس است و تأثیراتی زیاد، حتی روی کسانی گذاشته است که ظاهراً خیلی هم گفتمان با دومینو نبودند. مادری به من پیامک زده بود که بخش این مستند باعث شده که یک جنجال بی پایان و دعوای خانوادگی در نگهداری یا عدم نگهداری حیوان در خانه اشان پایان یابد. علاوه بر این تماس‌های از سراسر ایران داشتیم مبنی از دوستانی که در روستا بودند و نمی‌دانستند در برخورد با سگ‌های ولگرد و خیابانی باید چه کنند؟ این مستند پاسخی گشوده برای همه این سوال‌ها بود، به همین خاطر پس از بخش مستند، برخی شهرداری‌ها بنرهای این مجموعه را برای آگاهی مردم در سطح شهر و روستا نصب کردند و نشست‌های مسمر ثمری را با اهالی برای حل این معضل تشکیل دادند. این مستند بهترین رفتار با حیوانات خصوصاً سگ‌های خانگی و ولگرد را شرح می‌دهد، مستندی که در آن حقوق و حدود انسان و حیوان در مواجهه با هم به طور دقیق موشکافی شده است. خدا را شاکرم که با این مستند، بسیاری از مخاطبان چشم‌شان به روی واقعیت‌هایی پنهان باز شد.

اولیه که داشتن نگاه انتقادی به این مسئله است را حفظ کنیم و همین ممارست و پافشاری بر ایده مرکزی باعث خلق اثری شد که علاوه بر داشتن حرف متفاوت، آگاهی‌های وسیع و جامعی را در این موضوع افشای کرد.

این رویکرد انتقادی نسبت به این موضوع آیا دارای پایه های دانشی و علمی هم داشت؟

روزی که شروع به کار کردیم، سرنخی که ما را به پایه‌های علمی از این مسئله برساند، وجود نداشت. اما رفته و رفته وقتی دامنه تحقیقات و پژوهش‌های میدانی خود را گسترش دادیم، متوجه شدیم که گمان و ایده اولیه ما درست بود و این مسئله از نظر علمی نیز قابل بررسی است. یکی از ابعاد آسیب شناختی در علوم روانشناختی است مبنی بر اینکه علاقه بیش از حد انسان به حیوان علاوه بر اختلاط و اختلال‌هایی که در موضوعات محیط زیستی دارد و باعث سرایت بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان می‌شود، زنجیر افسار گسیخته محبت بین انسان به سگ را در جامعه مدرن امروز را به منزله خطر مطرح می‌کرد. البته افراد به دلیل شدت علاقه، مایل هستند این معضلات را آسیب قلمداد نکنند. مادر قسمت چهارم دومینو این آسیب‌های روانشناختی از محبت میان انسان و حیوان را برجسته و نورافکن دانش و رسانه را روی آن انداخته‌ایم، تا بیننده این موضوع را با ابعادی که در واقعیت است، ببیند.

چنانچه از نظر علمی نگهداری از حیوان رد شده است، چگونه در غرب شیوع آن را شاهد هستیم؟

مواجهه غربی‌ها با سگ اتفاقاً بسیار اصولی است ولی آنچه که در ایران شاهدش هستیم رونمایی کاملاً غلطی از غرب است. نیاز امروز جامعه ما فانتزی زدایی از غرب است. جامعه ما نگاهی غیر عمیق و فانتزی وار به غرب دارد و فکر می‌کند که هر چه که در غرب است، خوب است! آنچه که در مصاحبه با کارشناسان بین‌المللی از سراسر جهان برای ما مبرز شد این بود که هیچ کدام حس عاطفی نسبت به سگ نداشتند، مثلاً یکی از آنها که ۵۰ سال از عمرش را با سگ‌ها گذرانده بود، می‌گفت من زندگی خود را وقف سگ‌ها کرده‌ام اما بر این مبنا که من رئیس سگ هستم و سگ کارمند من است! پس هیچگاه با او وارد یک رابطه عاطفی نشده و قربان صدقه او نمی‌روم، من حیوانات را دوست دارم اما حریم و

سمیه خاتون - مستند «دومینو» به موضوع نگهداری سگ توسط برخی افراد و مشکلات و خطرات نگهداری از حیوانات خانگی می‌پردازد. همچنین این مستند با رویکردی جامعه‌شناسانه و روانشناختانه به موضوع التقاط زندگی انسان‌ها و حیوانات از ابعاد مختلف پرداخته است. تا بحال ۴ قسمت از مستند دومینو از شبکه سوم بر روی آنتن رفته است و در آینده دو قسمت دیگر نیز پخش خواهد شد. خبرنگار صبا با کارگردان مستند محمدرضا عبدالحمیدی در باره این مستند گفت و گویی داشت که در ادامه می‌خوانید.

ایده اولیه ساخت مستند سفارش شبکه بود یا برگرفته از دغدغه شخصی خودتان بود؟

از اوایل دهه ۱۳۹۰ با دیدن شیوع نگهداری از حیوانات خانگی و افزایش افسار گسیخته پت شاپ‌ها و کلینیک‌ها در فضای عمومی جامعه، این ایده در ذهنم زنده شد که نگهداری از حیوانات خانگی، خصوصاً سگ، چه آسیب‌هایی را متوجه فرهنگ و سبک زندگی ایرانی خواهد کرد. خصوصاً از این منظر که نگهداری و پرورش سگ، خیلی فرهنگ زندگی ایرانی‌سخت ندارد. اواخر دهه ۹۰ بر حسب اتفاق این ایده را با دوستان شبکه سوم سیما مطرح کردم، با استقبال آنها مقدمات تولید این مستند فراهم شد.

در واقع ایده اولیه بر این مبنا بود که رشد فزاینده نگهداری و پرورش حیوانات خانگی چه تبعاتی برای فرهنگ زندگی ایرانی می‌تواند داشته باشد؟

یکی از زیرمجموعه‌های ایده همین نکته بود. اما رویکرد اصلی مستند نگاه انتقادی به این رشد فزاینده بود. این رویکرد انتقادی، نگاه اصلی این مستند بود که ما سعی کردیم در طول تولید و پرداخت آن دور نشویم. چرا که وقتی ما ساخت مستند را آغاز کردیم، آنقدر فضاهای رسانه‌ای و فرهنگی در تعریف، تبلیغ و تمجید پرورش و نگهداری از سگ پررنگ بود که صادقانه به ما می‌گفتند چه کار به کار حیوانات دارید؟ و چرا به این موضوع با رویکرد انتقادی نزدیک شده اید؟ در مجموع از ما می‌خواستند مثل بقیه مردم در تائید نگهداری از حیوانات باشیم. این اصرارها و پیشنهادهای گاهی حتی اعتماد به نفس ما را نیز تحت الشعاع قرار می‌داد، اما ما سعی کردیم که همان ایده

فرهاد قائمیان
وحید رهبانی
مهدی حسینی‌نیا
محید نوروزی
امیر نوروزی
نازنین فرراهانی

EXPEDIENCY

تولید و نظارت بر تولید
حسین دارابی
محمدرضا شفا

اکران در سینماهای سراسر کشور

